

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bitlis'in Hizan ve Tatvan ilçeleri ile Van'da genel seçimler sonrasında yapılan askeri operasyonlar sonucunda, bölge halkının yaşadığı ekonomik ve siyasi sorunlarının tespiti ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasını arz ve talep ederiz.

Hüseyin OLAN

Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

Bitlis Valiliği tarafından 2 Temmuz 2023'de yapılan açıklamada Bilgili, Yaylacık, Sarıbal, Yeniçay, Yolbilen, Çalışkanlar, Gedik, Akyazı, Erencik ve Otluk köyleri ve mezralarında ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve askeri operasyon düzenlenmişti. Ardından 6 Temmuz 2023'de sokağa çıkma yasağı kaldırılmıştı. Bölge 14 Temmuz 2023 ile 28 Temmuz 2023 tarihleri arasında "Özel Güvenlik Bölgesi" olarak ilan edilmiştir. Bahsi geçen bölgelerde ve özellikle Yolbilen (xulepûr) köyünde güvenlik güçlerinin bombardımanı sonucu onlarca fındık, ceviz ve muhtelif meyve ağacı yok olmuştu. Güvenlik güçleri, köylülerin bilgisi olmadan tapulu olan bahçe, bostan ve tarlaların ortasından iş makinelerini kullanarak yol geçirmişlerdir. Yaklaşık 3-4 kilometre uzunluğunda ve 25 metre enindeki bir alan bu nedenle tahrip edilmiştir. Sokağa çıkma yasağı ve askeri operasyon gerekçesiyle yurttaşların evlerinden dışarıya çıkması, bazı hastaların hastaneye gitmeleri bile engellenmiş, köylülerin, zirai faaliyetleri durdurulmuştu. Hizan kaymakamı, köylülere "zararınızı ziyanınızı ödeyeceğiz" demelerine rağmen bugüne kadar zarar ve ziyanlarla ilgili herhangi bir ödeme yapılmamıştır. Güvenlik gerekçesiyle yapılan bu uygulamalar hukuk dışıdır. Bölgede canlılar yok olmakta büyük bir doğa katliamı ve ekolojik tahribat yaşanmaktadır.

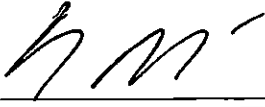
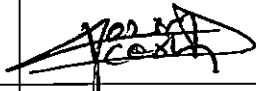
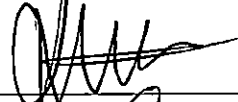
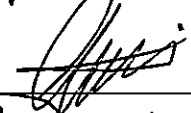
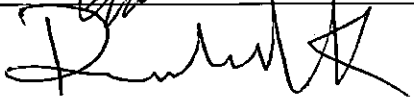
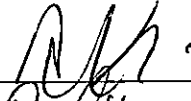
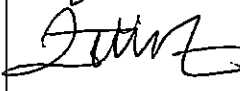
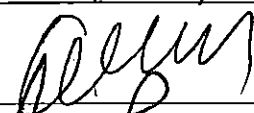
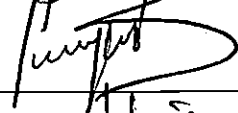
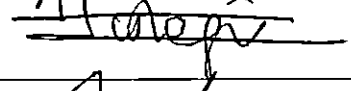
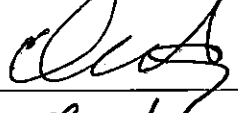
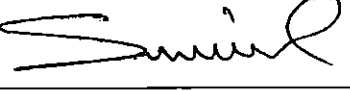
Yine Bitlis'in Tatvan ilçesine bağlı Söğütlü (Peyindas) köyü kırsalında 10 Ağustos 2023'de başlatılan askeri operasyonun ardından askerler tarafından evlere yapılan baskında gözaltına alınan 10 köylüden 5'i tutuklanmıştır. Yaz dönemi boyunca yapılan operasyonlarda köyler aylarca abluka altında kalmıştır. İnsanlar bahçelerini ekemeyerek, hasadı yapamamışlardır. Yüzlerce ağaç, askeri araç geçişleri nedeniyle sökülüştür.

Son olarak Bitlis'in Hizan ve Tatvan ilçeleri ile Van'da 28 Kasım 2023'de bir operasyon yapılmıştır. Geniş kapsamlı yapılan operasyonla yine bu bölgelerde 110 kişinin gözaltına alınmıştır. Bu kişiler özellikle yaz aylarında yaylalarda hayvan besleyen, hayvanlarına bakan köylülerdir. Bu büyük bir kesimi hayvancılıkla uğraşan kesimlerdir. Yaklaşık 50 kişinin üzerinde bir tutuklama gerçekleşmiştir. Bu tutuklamalar, 2-3 kişinin ifadeleri ve iddiaları sonucunda gerçekleşmiştir.

90'lı yıllarda daha kaba bir yöntemle köy yakmalar ve boşaltmalar yapılmaktaydı. Köylüler, tehdit edilerek topraklarını terk etmek zorunda kalmaktaydılar. Şimdi ise iktidar, daha ince politikalar ve yöntemler izleyerek köylülerin köylerini terk etmesi yönünde zorlamaktadır. Askerler, güvenlik gerekçesiyle yapılan operasyonlarda köylülerin bahçelerine ve tarlalarına zarar vermekte hayvancılık yapmalarının önüne geçmektedirler. Köylüler yaylalara çıkıp bir daha hayvancılık yapamaz hale gelmektedir. Köylüler güvenlik gerekçeleri iddialarıyla haksız hukuksuz bir şekilde gözaltına alınmakta veya tutuklanmaktadır. Bu durum aynı zamanda köylerin boşaltılması demektir.

İktidar, Mayıs 2022'de gerçekleşen seçimlerin sonuçlarında bölgeden istediği sayıda milletvekili çıkaramamıştır. Hemen ardından sırasıyla bu operasyonlar yapılmıştır. Mart 2024 yerel seçimler düşünüldüğünde bu operasyonlarla bölge halkına gözdağı verilmek istendiği bölge halkı tarafından da dile getirilmektedir. HEDEP'e oy veren kesimlerin üzerinde bir baskı oluşturulmak istenmektedir. Yapılan son operasyonda gözaltına alınanların birçoğu kadın ve 75-80 yaşlarındaki insanlardır. Birçok ailenin tamamı gözaltına alınmıştır. Diğer taraftan ev baskınlarında şiddet uygulanarak insanlar tartaklanarak ve işkence yapılarak gözaltına alınmıştır. Hatta Keziban Avras adında bir yurttaş, 3 saat boyunca Bitlis İl Emniyet Müdürlüğünde, yanında avukatı olmadan sorgusu yapılmıştır. Keyfi bir şekilde bir yurttaşımızın sorgulanması, mülakat yapılması yasalara aykırıdır. Güvenlik güçleri operasyon sırasında bir köyde aynı şekilde bir köpeğe de ateş ederek köpeğin yaralanmasına sebep olmuşlardır.

Halkın siyasi tercihlerinden ötürü Bitlis'in Hizan ve Tatvan ilçeleri ile Van'da genel seçimler sonrasında yapılan askeri operasyonlar sonucunda, bölge halkı birçok sorunla karşı karşıya kalmakta, köylerini terk etmek zorunda bırakılmaktadır. Bölgede sosyolojik, politik, ekolojik, ekonomik vb. sorunların tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	SEZÂİ TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6	NEJLA DEMİR	AĞRI	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	